

ÍTRÓTTUR

Hugleiðing:

ÓLAVSØKA, KAPPRÓÐUR OG FØROYAR – HUGLEIÐINGAR Á EINUM BEINKI Á AMAGERBRO

Oman eftir Áarvegnum koma ein vambarsíður vágamaður og ein kálvakniggjaður kollfirðingur brúsandi við snús og Niemeyer. Ginnflaskan er heit, og øl er í posanum. Nakrir suðuroyingar standa á einum hjørni og flenna, og á einum útimøti kemur Jesus úr hátalarunum. Ormurin Langi trampar inn í Sjónleikarhúsinum, og aftan fyri kioskina hjá Astu halda líkkurnar ball rundan um ein kúlling og kips.

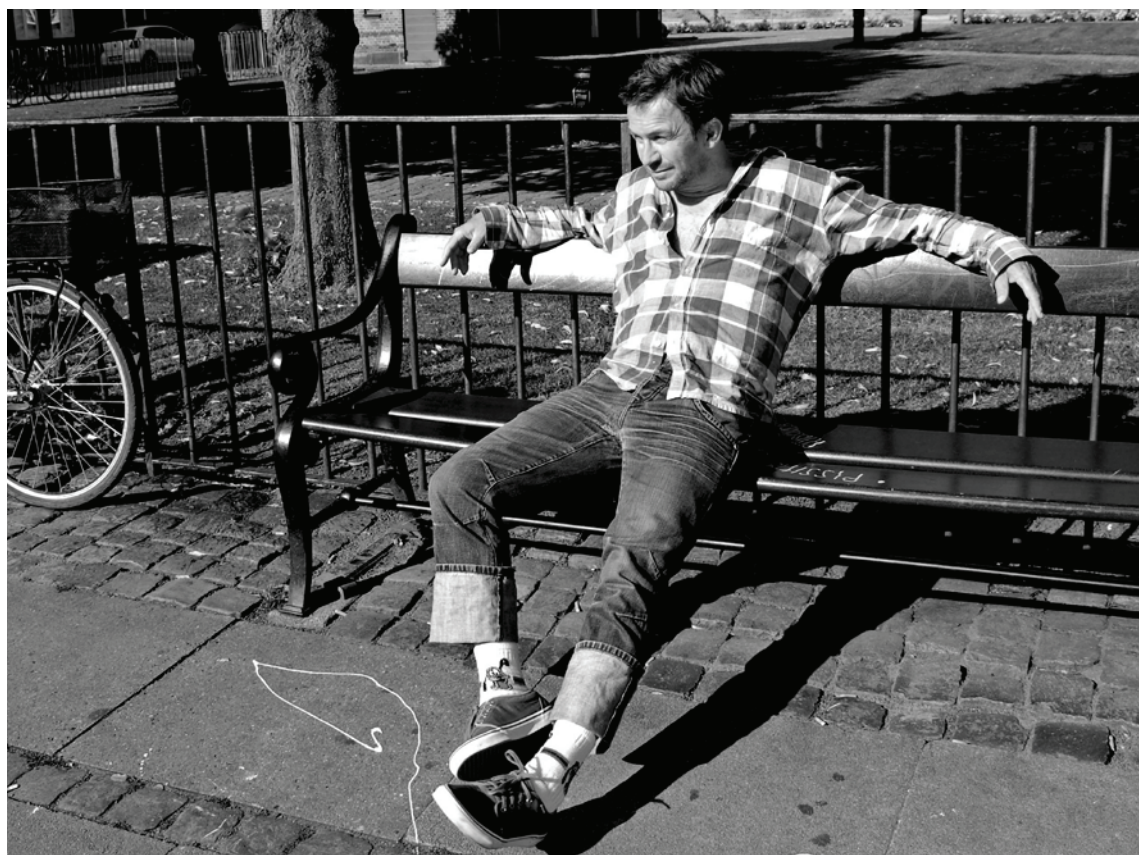
Á tann herliga ólavsøka. Tjóðardagur føroyinga, har bygdarfrellini hittast í høvuðsstaðnum saman við turistum og sokallaðum havnarfólki.

Ólavsøkuskúðgonga, vónir, vin-fólk, familjur, fløgg, veðrið og kapp-róðrabátar. Atmosfera við sang og prát í útvarpi og sjónvarpi. Nógv er at fara til, fólk vitja hvønn annan í finasta pussi og fáa gott at eta og drekka. Hábærsligir harrar og flottar damur í føroyskum klæðum. Gøturnar eru fullar av fólki, sum eitt ævintýr. Øll eru eins hesar dagarnar, og gestabliðnið er á ovastu hili.

Jú, ólavsøkan er framvegis stór eftir mong ár og er vorðin einasta stevna, har fólk ikki stingur av eftir kappróðurin, Føroya flottasta ítrótt.

Ólavsøkuróðurin er tað føroyska Colosseum, har gladiatorarnir dystast um heiður ella deyð. Fólkakrúp, og útvarpsmaður hoyrist víða um í síni frásøgn – hansara ágrýtni og dugni hevur nógv at siga fyri spenning og áhuga. Hvørjum heldur tú við?

Klimaksið er uttan iva, tá ið tíggjumannaførini dystast. Tá stendur tíðin still. Forventningens glæde er den største, segði Kirkegaard. Umborð sita heitir menn við nervum av stáli og mentalt ísakaldir. So brestur starturin, og størstu føroysku, hondgjørdu

kappróðrabátarnir koma skolandi inn ímóti molanum. Ferðin er øgilig, hvør er á odda? Onkur mamma er um at detta á sjógv. Sjálvst seyðurin er í nirvana. Hvør eigur besta áralagið? Stuttligt er at vera til staðar og hoyra útvarpið. Størstu æruna eigur róðrarfólkið.

Kappróðurin er vorðin ein ekstremítróttur, bæði á landi og á sjógv. Vilji, venjing, teknikkur, styrki, kondi og áralag ganga upp í eina hægri eind. Aldur á monnum hevur minni at siga.

Eg hugsi eisini, at karmarnir um kappróður kunnu nýskapast. Hvat við at vísa beinleiðis frásøgn á stórskíggja á Trappuni? Áskoðarar kunna sostatt sjálvir velja, hvar teir vilja vera. Dagurin er langur, nógv eiga børn, onkur er illa gongdur,

og summi tíma ikki so væl oman á kaiina. Hóskandi roynd við stórskíggja kann geva góð úrslit. Video-upptøka við dronu kann eisini vaksa enn meira um áhugan fyri kappróðri, áralagi og náttúru.

Ólavsøkan er eisini serlig fyri útisetar, sum endiliga koma heim at uppliva egna mentan. Túsundtals hittast á Vaglinum í hesum paradísøgum til vakran midnáttarsang ella føroyskan dans, at heilsa upp á vinfólk, eitt prát, fish and chips og so ein lítlan.

Í dag eru úrval og hugburður broytt nakað. Ein fót bóltsdystur í Gundadali plagdi at fáa meira uppmerksemi í áttatiárunum. Kanska stuttligari og meira primitivt. Meg minnst á farna tíð – at sleppa at fiska í teltinum á ólavsøku sum

barn og fáa eina vakra luftballón. Seinni slapp eg at skjóta rósir við luftbyrsu, og so at marsjera við grønu skótunum oman á Vaglið.

At renna eftir konufólki var eisini tá ein samfundssportur fyri ungar menn, og vikuskiftið og Yamaha'in høvdu meira at siga enn heim og foreldur.

Á sumri 2015 vitjaði eg í Føroyum fyri fyrstu ferð í tíggju ár. Undir Bryggjubakka var serliga hugnaligt at vera, og Kaffihúsið var mitt yndisstað í býnum. Tann rólga kenslan at sita har við kaikantin. Ein norðmaður fortaldi mær um stórhvalatvøst, og eg fortaldi honum søgur um Sea Shepherd. Inni í krókinum í Vágsbotni stóð ein eysturrikari og pruttaði um eina vakumpakkaða grindalykkju frá Mortani Johannesen. At hitta eldri

føroyskar menn, sum prátaðu og skemtaðu saman, var deiliga sjarmerandi og bygdasligt mitt í Havn.

Í Keypmannahavn búgva eisini nógvir føroyingar. Ishøj regatta plagdi at vera størsta hæddarpunktið fyri 15 árum síðan, sum ein ólavsøka, men tá internetið kom, dalaði solidaritetur og samanhald upp á nógvar mátar.

Fyri fáum árum síðan fekk eg veruliga smakkin av kappróðri. Tað var í Keypmannahavn og byrjaði við, at eg varð biðin at stýra hjá kvinnum, har vit lógu aftast í gomlum og tungum báti. So keyptu vit Smyril úr Vági, sum Sámali Hansen hevur smíðað. Eg las tá bókina hjá Ulrik Wilbek, sum var venjari í hondbólti og mín fyrmynd. Vit fóru at venja væl og vunnu gull. Árið eftir róði eg við smyrilsmönnum og síðan við dreingjum. Næstan bara gull, men eftir trý ár varð tað ov tíðarkrevjandi at finna fólk. Dreymurin er nú at rógva eitt tíggjumannafar í Føroyum.

Eg havi roynt at finna eitt turt pláss til eitt seksmannafar mitt í danska høvuðsstaðnum, fyri at útisetar lættari kunna rógva í føroyskum báti. Dreymurin er at rógva undir Knippelsbrúgv og Longubrúgv, brúnni hjá Kára P. Merkið afturi í rong mitt í ríkisfelagsskapinum. Ein góð lýsing fyri okkara mentan og ítrótt.

Útisetar leingjast eftir føroyskari mentan. Kappróður, føroyskur dansur, náttúra, grindadráp, sangur, at fara í fjørðin og at fletta er stórt í sjálvum sær. Ólavsøkan varðveitir hesa óspiltu mentan, væl fjald burtur frá øðrum londum og stórbýum.

Góða ólavsøku, føroyingar, og góðan ólavsøkuróður.
Edmund S. Jacobsen